

TEM oppaat ja muut julkaisut • 16/2016

Yhteistyö yli rajojen EAY/ENI 2014–2020

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

EAY/ENI CBC 2014–2020 -esite
TEM oppaat ja muut julkaisut 16/2016

ISSN 2342-7914 (painettu)

ISBN 978-952-327-168-5 (painettu)

ISSN 2342-7922 (verkkojulkaisu)

ISBN 978-952-327-169-2 (verkkojulkaisu)

Julkaisijat:

Työ- ja elinkeinoministeriö

Ulkoasiainministeriö

Taitto ja ulkoasu: Sissy Oy

Kuvat: www.123rf.com

Paino: Lönnberg Print & Promo 12/2016

4041 0017
Painotuote

Sisällys

EU tukee rajat ylittävää alueellista yhteistyötä Unionin sisä- ja ulkorajoilla	5
Euroopan alueellinen yhteistyö (EAY) -tavoite 2014–2020	6
Pohjoinen/Nord	8
Botnia-Atlantica	10
Keskinen Itämeri	12
Itämeri	14
Pohjoinen periferia ja Arktis	16
INTERREG EUROPE	18
INTERACT III	19
URBACT III	19
ESPON 2020	20
Euroopan naapuruusvälineen rajayhteistyöohjelmat 2014–2020 (ENI CBC)	21
Kolarctic	24
Karelia	26
Kaakkois-Suomi – Venäjä	28

EU tukee rajat ylittävää alueellista yhteistyötä Unionin sisä- ja ulkorajoilla

Osana unionin koheesiopolitiikkaa ja ulkosuhdepolitiikkaa Euroopan unioni on 1990-luvulta asti tukenut rajat ylittävää alueellista yhteistyötä sekä jäsenmaiden kesken että unioniin rajoittuvien kolmansien maiden kanssa. Sisärajayhteistyötä varten otettiin jo vuonna 1990 käyttöön rakennerahastoista rahoitettu INTERREG-yhteisöaloite, kun taas ulkorajayhteistyötä pyrittiin edistämään kehittämällä Phare- ja Tacis –ulkosuhdevälineisiin rajayhteistyöosiot.

Edellisellä ohjelmakaudella (2007–2013) rajat ylittävää alueellista yhteistyötä vahvistettiin ja vakinaistettiin. Ensinnäkin kokeilumuotoinen INTERREG –yhteisöaloite vakinaistettiin rakennerahastojen uudeksi Euroopan alueellinen yhteistyö (EAY) -tavoitteeksi. Jo juurrutettu INTERREG –käsite säilyi kuitenkin toiminnan epävirallisena brändinä. Toiseksi, ulkorajayhteistyö irrotettiin omaksi kokonaisuudeksi uuden Eurooppalaisen naapuruuden ja kumppanuuden välineen (ENPI) yhteyteen. Tämän ENPI CBC -välineen rahoitus tuli osaksi rakennerahastoista, osaksi ulkosuhdebudjetista.

Nykyisellä ohjelmakaudella (2014–2020) toiminta jatkuu edellisellä kaudella luodulta pohjalta. Useat EAY-ohjelmat ovat tällä kaudella virallisestikin ottaneet takaisin INTERREG-nimen. Ulkorajayhteistyössä ENPI-välineen on korvannut Euroopan naapuruusväline (ENI), jolla tuetaan mm. rajat ylittävää yhteistyötä (ENI CBC).

Tällä ohjelmakaudella Suomi osallistuu yhdeksän EAY/INTERREG-ohjelman ja kolmen ENI CBC -ohjelman toteuttamiseen. EAY/INTERREG-ohjelmat hyväksyttiin 2014/2015 ja niiden toteuttaminen käynnistyi vuoden 2015 aikana. ENI CBC -ohjelmat hyväksyttiin vuoden 2015 lopussa, mutta rahoitussovimusten viivästymisestä johtuen niiden toteuttaminen alkaa vasta vuoden 2017 alussa.

Tässä esitteessä esitellään kaikki kaksitoista EAY/INTERREG- ja ENI CBC -ohjelmaa, joihin Suomi osallistuu. EAY/INTERREG -ohjelmien esittelyihin on sisällytetty myös joitakin esimerkkejä jo hyväksytyistä hankkeista.

Euroopan alueellinen yhteistyö (EAY) -tavoite 2014–2020

EAY on EU:n rakennerahastojen tavoite, jota rahoitetaan Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) noin 10,1 miljardilla eurolla (2,8 % koko koheesiorahoituksesta).

EAY -tavoitteella tuetaan rajat ylittävää (A), valtioiden välistä (B) ja koko EU:n kattavaa alueiden välistä (C) yhteistyötä EU:n sisärajoilla. Ulkorajayhteistyötä rahoitetaan ENI- ja IPA -rahoitusvälineistä.

Suomi osallistuu kolmeen A-ohjelmaan (EU:ssa yhteensä 60 ohjelmaa), kahteen B-ohjelmaan (15) ja kaikkiin C-ohjelmiin (4). A- ja B-ohjelmat ja yksi C-ohjelma tunnetaan myös INTERREG -ohjelmoina.

Suomen EAY-ohjelmat 2014–2020

Rajat ylittävän yhteistyön ohjelmat (A)

- Pohjoinen
- Botnia-Atlantica
- Keskinen Itämeri (Central Baltic)

Valtioiden välisen yhteistyön ohjelmat (B)

- Itämeren alue (Baltic Sea Region)
- Pohjoinen periferia ja Arktis (Northern Periphery and Arctic)

Alueiden välisen yhteistyön ohjelmat (C)

- INTERREG EUROPE
- INTERACT III
- URBACT III
- ESPON 2020

Useimmat ohjelmat hyväksyttiin joulukuussa 2014 (eräät C-ohjelmat vasta keväällä/kesällä 2015) ja niiden toteuttaminen alkoi vuonna 2015.

Kaikki ohjelmat perustuvat tai ovat jatkoa edellisen ohjelma-kauden ohjelmille.

Uusia elementtejä verrattuna edelliseen ohjelmakauteen:

- Ohjelmien sisällön fokusointi. Kunkin ohjelman tuli valita enintään neljä temaattista tavoitetta asetuksissa määritellyltä yhdentoista temaattisen tavoitteen listalta.
- Enemmän painoa tavoitteiden määrittelylle ja niiden toteuttamisen mittaamiselle
- Hallinnon yksinkertaistaminen, mm. yksinkertaistetut kustannusmallit.
- Siirtyminen sähköiseen asiakirjahallintaan

Itämeren alueella toimivien ohjelmien (em. A- ja B-ohjelmat) tulee myös ottaa huomioon ja tukea EU:n Itämeri-strategiaa.

Ohjelmien rahoitus

Kukin maa on saanut EAKR-potin A- ja B-ohjelmia varten (Suomi 161,3 milj. euroa), jonka se on jakanut niiden ohjelmien kesken joihin se osallistuu (mukaan lukien ENI CBC -ohjelmat). Yksittäisten A- ja B-ohjelmien EU-rahoitus koostuu siten niihin osallistuvien maiden kontribuutioiden summasta. Toteuttamisessa summaa käsitellään kokonaisuutena, ilman maakohtaista kiintiöintiä. C-ohjelmien EAKR-rahoitus osoitetaan suoraan EU:n budjetista.

EAKR-rahoituksen osuus rahoitettavissa hankkeissa vaihtelee 85 %:n ja 60 %:n välillä ohjelmasta (joissain ohjelmissa myös maasta) riippuen. Valtiontuen alaisessa toiminnassa osuus voi olla alempi. Vaadittava kansallinen rahoitus voi olla sekä julkista että yksityistä (kts. taulukko).

Suomalaiset hankekumppanit voivat hakea ns. valtion vastinrahoitusta, jolla voidaan kattaa osa kansallisesta rahoitustarpeesta.

Ohjelmien sisällölliset painopisteet

Kussakin ohjelmassa on määritelty enintään neljä toimintalinjaa sekä niiden alaiset erityistavoitteet. Keskeisiä toimintalinjoja ovat innovaatiotoiminta, yrittäjyys ja elinkeinotoiminta (erityisesti pk-yritykset), ympäristö ja luonnonvarat sekä liikenne.

Ohjelmien hallinto

Jokaisella ohjelmalla on hallintoviranomainen ja tarkastusviranomainen. Yhtä ohjelmaa (Keskinen Itämeri) lukuun ottamatta ne sijaitsevat Suomen ulkopuolella.

Jokaisella ohjelmalla on seurantakomitea, jossa ovat edustettuna kaikki ohjelmaan osallistuvat maat. B- ja C -ohjelmissa seurantakomitea valitsee rahoitettavat hankkeet, kun taas A-ohjelmissa valinta on delegoitu yhdelle tai usealle hallintokomitealle.

Jokaisella ohjelmalla on yhteinen sihteeristö – yleensä hallintoviranomaisen yhteydessä – ja joillakin on lisäksi sihteeristön sivupisteitä ja/tai tiedotus/kontaktipisteitä muissa osallistuvissa maissa.

Jokainen maa vastaa EAY-ohjelmien ensimmäisen tason valvonnan järjestämisestä. Valvontajärjestelmä voi olla keskitetty tai hajautettu, Suomessa se on hajautettu.

TEM:n rooli EAY-ohjelmien hallinnossa

Työ- ja elinkeinoministeriö

- toimii EAY-tavoitteen kansallisena vastuuviranomaisena, mutta ei minkään ohjelman hallintoviranomaisena
- on edustettuna kaikkien EAY-ohjelmien seurantakomiteoissa ja toimii niiden puheenjohtajana kun on Suomen vuoro
- osallistuu (seurantakomiteassa) hankkeiden valintaan B- ja C-ohjelmissa
- vastaa EAY-ohjelmien suomalaisille hankekumppaneille myönnettävästä valtion vastinrahoituksesta. A-ohjelmissa rahoituksen hallinnointi on delegoitu aluetasolle.
- vastaa Suomen ensimmäisen tason valvonnan järjestämisestä ja sertifioi hankekumppaneiden valitsevat valvojat

Lisätietoa: www.rakennerahastot.fi

Taulukko 1: EAY-ohjelmien rahoitus 2014–2020 (Miljoonaa euroa)

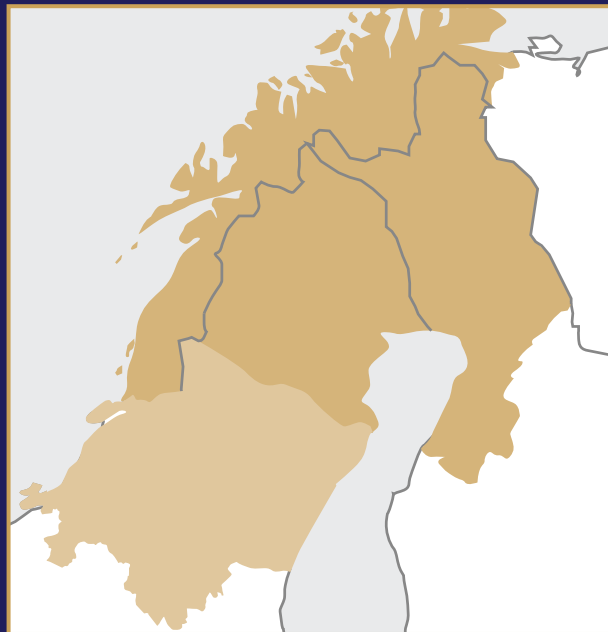
Ohjelma	EU:n jäsenmaat				RU ja BY ENI	Muut ¹⁾ Valtion rahoitus
	EAKR-rahoitus		Kansallinen rahoitus	EAKR + Kans. rah.		
	Yhteensä	josta Suomi				
Pohjoinen	42,0	17,6	23,9	65,9		8,7
Botnia-Atlantica	36,3	12,0	25,0	61,3		3,0
Keskinen Itämeri	122,4	32,9	37,9	160,3		
Itämeren alue	263,8	29,3	59,2	323,0	8,8	6,0
Pohjoinen periferia ja Arktis	50,2	9,5	28,4	78,6		9,0
INTERREG EUROPE	359,3		67,0	426,3		6,0
INTERACT III	39,4		6,9	46,3		
URBACT III	74,3		22,0	96,3		
ESPON 2020	41,4		7,3	48,7		
Yhteensä (milj. euroa)	1 029,1		277,6	1 306,7		

1) Pohjoinen, Botnia-Atlantica, Itämeren alue: Norja. Pohjoinen periferia ja Arktis: Norja, Islanti, Färsaaret & Grönlanti. INTERREG EUROPE: Norja & Sveitsi.

Pohjoinen/Nord

Pohjoisen ohjelma on Suomen, Ruotsin ja Norjan välinen rajat ylittävän yhteistyön ohjelma. Ohjelma kattaa Pohjoiskalotin alueen ja sen arktinen luonne on otettu huomioon ohjelmaa laadittaessa.

Nykyinen ohjelmakausi on järjestyksessä neljäs.

OHJELMA-ALUE

Ohjelma-alueeseen kuuluu alueita Suomesta, Ruotsista ja Norjasta ja se jakaantuu kahteen osittain päällekkäiseen osa-alueeseen: Pohjoisen osa-alue ja Sápmi-osa-alue. Suomesta ohjelma-alueeseen kuuluvat Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat.

Ohjelman kotisivu www.interregnord.com

Ohjelman toimintalinjat

Ohjelman toimintalinjoja ja niiden erityistavoitteita ovat:

1. **Tutkimus ja innovointi** (yritysten innovaatioiden kaupallistamiskyvyn vahvistaminen, innovaatiojärjestelmän toimijoiden toimintakyvyn vahvistaminen)
2. **Yrittäjyys** (rajat ylittäviä liikemalleja käyttävien pk-yritysten määrä lisääminen, pk-yritysten viennin kasvu)
3. **Kulttuuri ja ympäristö** (alueen kulttuurin ja kulttuuriperinnön vahvistaminen, saamen kielen aseman vahvistaminen, luonnon suojelutason parantaminen, julkisen sektorin tietojen lisääminen vihreästä kasvusta ja resurssitehokkuudesta)
4. **Yhteiset työmarkkinat** (rajat ylittävän liikkuvuuden lisääminen työmarkkinoilla, saamelaiselinkeinoja koskevien erikoistietojen ja pätevyyksien lisääminen)

Toimintalinja 4 on uusi painopiste tällä ohjelmakaudella.

Rahoitus

Ohjelman EU (EAKR) -rahoitus on 42,0 miljoonaa euroa ja sitä vastaava Norjan rahoitus 17,3 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus hankkeissa on 65 % tukikelpoisista kustannuksista.

Hallinto ja rahoituksen hakeminen

Ohjelman hallintoviranomaisena toimii Norrbottenin lääninhallitus. Yhteinen sihteeristö sijaitsee Luulajassa (Pohjoisen osa-alue) ja Kiirunassa (Sápmi:n osa-alue). Suomen tiedotuspiste sijaitsee Rovaniemellä Lapin liiton yhteydessä.

Rahoituksen hakemista varten järjestetään hakukierroksia, joiden yhteydessä järjestetään myös Suomen valtion vastinrahoituksen hakuja. Rahoitusta hakevissa hankkeissa tulee olla kumppaneita vähintään kahdesta ohjelmaan osallistuvasta maasta. Hankkeen vetäjän (johtavan tuensaajan) tulee olla EU:n jäsenmaasta. Ohjelmärahoitusta voidaan hakea myös ns. esiselvityshankkeisiin.

Hanke-esimerkkejä

CMT (TI 1)

Hankkeen tavoitteena on alueen pk-yritysten kansainvälisen kilpailukyvyn parantaminen panostamalla nykyaikaisiin pintakäsittelyteknologioihin (CMT + laser) ja niiden kehittämiseen. Alueen kaivos-, offshore- ja prosessiteollisuudessa on kysyntää uusille materiaali-innovatioille.

- Pääpartneri Centria-ammattikorkeakoulu Oy, muut kumppanit Luulajan teknillinen yliopisto ja Norjan Arktinen yliopisto
- Kokonaiskustannukset 1,5 milj. euroa, josta EU:n osuus 0,7 milj. euroa.

Visit Arctic Europe (TI 2)

Hankkeen tavoitteena on parantaa rajat ylittävää verkostoitumista ja yhteistyötä, jonka tuloksena syntyy kansainvälisesti tunnettu yhteinen matkailualue Pohjois-Skandinaviaan. Hankkeessa parannetaan esteettömyyttä, harjoitetaan yhteistä matkailumarkkinointia sekä kehitetään ulkomaisten matkailijoiden vaatimukset täyttäviä uusia tuotteita ja yhteisiä tuotepaketteja.

- Pääpartneri Lapin Matkailulinkeiden Liitto ry, muut kumppanit Swedish Lapland Visitors Board ja Nordnorsk Reiseliv AS
- Kokonaiskustannukset 6,5 milj. euroa, josta EU:n osuus 2,8 milj. euroa.

Giallagáldu (TI 3)

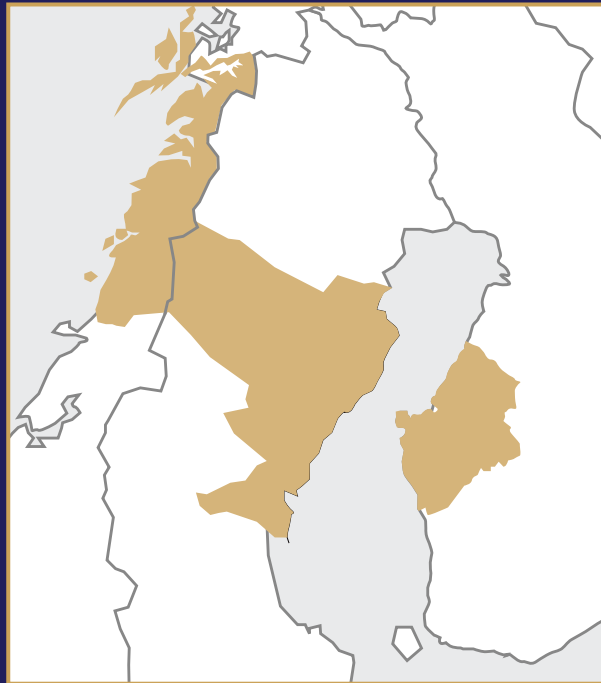
Hankkeen tavoitteena on Sámi Giellagáldun toiminnan vakinaistaminen pohjoismaiseksi saamelaisten tieto- ja rekisterikeskukseksi. Saamen kielten käytön vahvistaminen ja lisääminen kaikilla kielenkäyttöalueilla sekä Sápmi:n kulttuurin ja kulttuuriperinteen vahvistaminen ja kannustaminen.

- Pääpartneri Suomen Saamelaiskäräjät, muut kumppanit Ruotsin ja Norjan Saamelaiskäräjät
- Kokonaiskustannukset 3,1 milj. euroa, josta EU:n osuus 0,9 milj. euroa.

Lisätietoja ohjelman kotisivuilla

Botnia-Atlantica

Botnia-Atlantica ohjelma on Suomen, Ruotsin ja Norjan välinen rajat ylittävän yhteistyön ohjelma. Ensimmäinen vastaava Interreg-ohjelma (nimellä Merenkurkku-MittSkandia) käynnistyi vuonna 1997 ja nykyinen ohjelmakausi on järjestyksessä neljäs.

OHJELMA-ALUE

Ohjelma-alueeseen kuuluu alueita Suomesta, Ruotsista ja Norjasta. Suomesta ohjelma-alueeseen kuuluvat Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakunnat. Edellisellä ohjelmakaudella mukana ollut Satakunnan maakunta on siirretty Keskisen Itämeren ohjelmaan.

Ohjelman kotisivu www.botnia-atlantica.eu

Ohjelman toimintalinjat

Ohjelman toimintalinjoja ja niiden erityistavoitteita ovat:

1. **Innovaatio** (osaamiskeskukset, innovatiiviset ratkaisut)
2. **Elinkeinoelämä** (rajat ylittävä liiketoimintayhteistyö)
3. **Ympäristö** (luonnon- ja kulttuuriperinnön kestävä hyödyntäminen, valmius käsitellä ympäristöhaasteita meri-, rannikko- ja tunturialueilla sekä mereen valuvissa vesistöissä)
4. **Kuljetus** (itä-länsi suuntaisia liikenneyhteyksiä koskevat tavoitteet ja strategiat)

Toimintalinja 4 on rahoituksellisesti melko pieni ja keskittyy yhteisten tavoitteiden ja strategioiden laadintaan.

Rahoitus

Ohjelman EU (EAKR) -rahoitus on 36,4 miljoonaa euroa ja sitä vastaava Norjan rahoitus 6,0 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus hankkeissa on 60 % tukikelpoisista kustannuksista.

Hallinto ja rahoituksen hakeminen

Ohjelman hallintoviranomaisena toimii Västerbottenin lääninhallitus. Sihteeristön päätoimipaikka on Uumajassa ja Suomen toimipiste sijaitsee Vaasassa Pohjanmaan liiton yhteydessä.

Rahoituksen hakemista varten järjestetään hakukierroksia, joiden yhteydessä järjestetään myös Suomen valtion vastinrahoituksen hakuja. Rahoitusta hakevissa hankkeissa tulee olla kumppaneita vähintään kahdesta ohjelmaan osallistuvasta maasta. Hankkeen vetäjän (johtavan tuensaajan) tulee olla EU:n jäsenmaasta.

Hanke-esimerkkejä

Renovation Center / A Nordic Center for Energy Efficient Renovations (TI 1)

Hankkeen tavoitteena on lisätä sellaisten osaavien ammattilaisten määrää, jotka pystyvät toteuttamaan kestävä ja energiatehokasta korjausrakentamista ohjelma-alueella. Tavoitteen saavuttamiseksi kehitetään pohjoismainen osaamisverkosto "Korjausrakentamisen tietokeskus".

- Pääpartneri Yrkeshögskolan Novia, mukana lisäksi kolme kumppania Suomesta, kolme Ruotsista ja yksi Norjasta
- Kokonaiskustannukset 1,8 milj.euroa, josta EU:n osuus 0,9 milj.euroa.

Cleantech Kvarken (TI 2)

Hankkeessa vahvistetaan cleantech-alan pk-yritysten edellytyksiä uuteen liiketoimintaan sekä kansallisilla että kansainvälisillä markkinoilla edistämällä rajat ylittävää yhteistyötä kaupunkien, kuntien ja niiden omistamien yhtiöiden välillä, lisäämällä alan yritysten yhteistyötä, toteuttamalla yhteisiä vientiponnistuksia sekä houkuttelemalla uusia investointeja ja yrityksiä.

- Pääpartneri Kompetensspridning i Umeå AB, mukana lisäksi yksi kumppani Ruotsista ja kaksi Suomesta (Oy Merinova Ab, Vaasanseudun Kehitys Oy)
- Kokonaiskustannukset 1,3 milj.euroa, josta EU:n osuus 0,8 milj.euroa.

Spotlight High-Low Coast (TI 3)

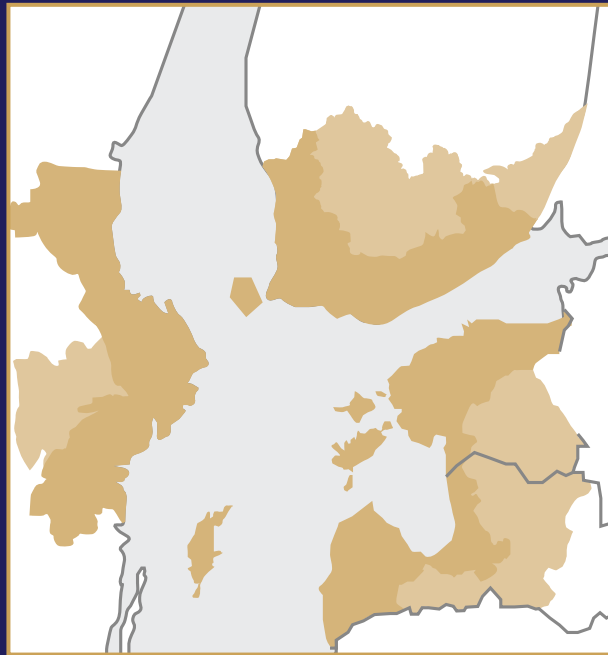
Hanke luo tuotepaketteja ja markkinointimateriaalia suuremman vierailijamäärän houkuttelemiseksi Korkean rannikon/Merenkurkun saariston maailmanperintökohteelle ja sen lähialueille.

- Pääpartneri Merenkurkun neuvosto, mukana lisäksi kaksi kumppania Ruotsista ja yksi Suomesta (Vaasanseudun Kehitys Oy)
- Kokonaiskustannukset 0,75 milj.euroa, josta EU:n osuus 0,45 milj.euroa.

Lisätietoja ohjelman kotisivuilla

Keskinen Itämeri

Keskisen Itämeren ohjelma (Central Baltic Programme) on Suomen, Ruotsin, Viron, Latvian ja Ahvenanmaan välinen rajat ylittävän yhteistyön ohjelma. Nykyinen ohjelmakausi on järjestyksessä toinen.

OHJELMA-ALUE

Ohjelma-alueeseen kuuluu alueita Suomesta, Ruotsista ja Latviasta sekä Viro kokonaisuudessaan. Manner-Suomesta ohjelma-alueeseen kuuluvat Satakunnan, Varsinais-Suomen, Uudenmaan, Kymenlaakson, Pirkanmaan, Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen ja Etelä-Karjalan maakunnat. Satakunnan ja Pirkanmaan maakunnat on liitetty ohjelma-alueeseen tällä ohjelmakaudella. Lisäksi ohjelma-alueeseen kuuluu Ahvenanmaan maakunta, joka osallistuu ohjelmaan itsenäisenä toimijana. Ohjelma-alue on jaettu ydinalueisiin ja lisäalueisiin. Rahoitettavien hankkeiden tulee hyödyttää ensi sijassa ydinalueita.

Ohjelman toteuttamisessa sovelletaan kolmea alaohjelmaa: Keskinen Itämeri (koko ohjelma-alue), Etelä-Suomi – Viro (Suomen ja Viron ohjelma-alueet) ja Saaristo (Suomen, Ruotsin ja Viron saaristoalueet).

Ohjelman kotisivu www.centralbaltic.eu

Ohjelman toimintalinjat

Ohjelman toimintalinjoja ja niiden erityistavoitteita ovat:

1. **Kilpailukykyinen talous** (uudet tietointensiiviset yritykset, nuoret yrittäjät, yritysten vienti uusille markkinoille)
2. **Yhteisten resurssien kestävä käyttö** (yhteisiin resursseihin perustuva kestävä matkailu, meri/rannikkoalueiden kestävä suunnittelu ja hallinnointi, kaupunkisuunnittelun parantaminen, ravinteiden sekä vaarallisten aineiden valumisen vähentäminen)
3. **Hyvin yhdistetty alue** (matkustaja- ja kuljetusvirtojen parantaminen, pienten satamien palvelujen parantaminen)
4. **Osaava ja sosiaalisesti osallistava alue** (ihmisiä hyödyttävä yhdyskuntien vahvistaminen, yhdenmetyt ammattikoulutus-ohjelmat)

Hanke-esimerkkejä

RIBS / Rolling Images in Business Startups (TI 1, Saaristo)

Tavoitteena on lisätä nuorten yrittäjyys- ja medianlukutaitoja osallistamalla heidät rajat ylittäviin yrittäjyyskursseihin, paikallisiin ja kansainvälisiin työpajoihin sekä opiskelijoille, opettajille ja valmentajille tarkoitettuihin vaihtomahdollisuuksiin.

- Pääpartneri Paraisten kaupunki, yhteensä kuusi kumppania Suomesta, Ruotsista ja Virosta
- Kokonaiskustannus 1,8 milj.euroa, josta EU:n osuus 1,4 milj.euroa

Lights On! (TI 2, Etelä-Suomi – Viro)

Hankkeen taustalla on virolaisen ja suomalaisen kulttuurin jatkuva vuorovaikutus esihistorialliselta ajalta lähtien. Hankkeessa muotoillaan ja paketoidaan kahdeksan historiallista paikkaa vetovoimaisiksi matkailukohteiksi parantamalla niiden kävijäkemusta ja palveluja, luomalla yhteisiä markkinointivälineitä ja kehittämällä uusia innovatiivisia tuotteita.

- Pääpartneri Metsähallituksen Luontopalvelut, yhteensä neljä kumppania Suomesta ja Virosta
- Kokonaiskustannus 1,9 milj.euroa, josta EU:n osuus 1,5 milj.euroa.

Rahoitus

Ohjelman EU (EAKR) –rahoitus on 122,4 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus hankkeissa vaihtelee maittain ja on Suomessa enintään 75 % tukikelpoisista kustannuksista.

Hallinto ja rahoituksen hakeminen

Ohjelman hallintoviranomaisena toimii Varsinais-Suomen liitto. Ohjelman yhteinen sihteeristö sijaitsee Turussa. Lisäksi jokaisessa osallistuvassa maassa on kontaktipiste. Suomen kontaktipiste sijaitsee Helsingissä Uudenmaan liiton yhteydessä.

Rahoituksen hakemista varten järjestetään hakukierroksia, joiden yhteydessä järjestetään myös Suomen valtion vastinrahoituksen hakuja. Rahoitusta voidaan hakea normaali-hankkeisiin tai pienhankkeisiin. Rahoitusta hakevissa hankkeissa tulee olla kumppaneita vähintään kahdesta ohjelman osallistuvasta maasta.

30Miles (TI 3, Etelä-Suomi – Viro)

Hankkeen tavoitteena on parantaa pienten satamien ja satama-alueiden yleistä palvelutasoa ja turvallisuutta. Tarkoituksena on organisoida itäisen Suomenlahden ympärillä sijaitsevat piensatamat yhteistyöverkostoksi kestävien satamapalvelujen ja markkinointitoimenpiteiden kehittämiseksi.

- Pääpartneri Meriturvallisuuden ja -liikenteen tutkimusyhdystys ry (Merikotka), yhteensä yksitoista kumppania Suomesta ja Virosta
- Kokonaiskustannus 3,3 milj.euroa, josta EU:n osuus 2,6 milj.euroa.

Let us be active! (TI 4, Keskinen Itämeri, pienhanke)

Hankkeen tavoitteena on vähentää vanhempien ihmisten sosiaalista syrjäytymistä ja yksinäisyyttä osallistamalla heidät vapaaehtoistyöhön. Hankkeessa laaditaan suuntaviivoja sosiaali- ja terveysalan työntekijöille vanhempien ihmisten vapaaehtoistyöhön osallistumisen edistämiseksi ja tukemiseksi.

- Pääpartneri Itämeren alueen Terveet Kaupungit ry, yhteensä neljä kumppania Suomesta, Virosta ja Latviasta
- Kokonaiskustannus 0,3 milj.euroa, josta EU:n osuus 0,2 milj.euroa.

Itämeri

Itämeren alueen ohjelma (Interreg Baltic Sea Region) on yhdentoista maan välinen valtioiden välisen yhteistyön ohjelma. Nykyinen ohjelmakausi on järjestyksessä neljäs. Edelliseltä ohjelmakaudelta lähtien ohjelmalla on keskeinen rooli EU:n Itämeri-strategian toteuttamisessa.

OHJELMA-ALUE

Ohjelma-alueeseen kuuluvat EU:sta Suomi, Ruotsi, Tanska, Viro, Latvia, Liettua ja Puola kokonaisuudessaan sekä Saksan pohjoiset alueet. EU:n ulkopuolelta alueeseen kuuluvat Norja ja Valko-Venäjä kokonaisuudessaan sekä Venäjän luoteiset alueet.

Ohjelman kotisivu www.interreg-baltic.eu

Ohjelman toimintalinjat

Ohjelman toimintalinjoja ja niiden erityistavoitteita ovat:

1. **Innovaatiot** (tutkimus- ja innovaatioympäristöt, älykäs erikoistuminen, ei-teknologiset innovaatiot)
2. **Ympäristö** (puhtaat vedet, uudistuva energia, energiatehokkuus, ”sininen kasvu”)
3. **Liikenne** (liikennemuotojen yhdistettävyyden, harvaan asuttujen alueiden saavutettavuus, meriturvallisuus, ympäristöystävällinen meriliikenne, ympäristöystävällinen liikkuminen kaupunkialueilla)
4. **EU:n Itämeri-strategian** toteuttamisen vahvistaminen

Toimintalinjat 1-3 liittyvät läheisesti EU:n Itämeri-strategian painopisteisiin. Toimintalinja 4 tukee suoraan Itämeri-strategian toteuttamista rahoittamalla strategian hallintoa ja strategian mukaisten hankkeiden valmistelua (siemenrahaa).

Rahoitus

Ohjelman EU (EAKR) -rahoitus on 263,8 miljoonaa euroa ja sitä vastaava Norjan rahoitus 6,0 miljoonaa euroa. Venäjälle ja Valko-Venäjälle on osoitettu 8,8 miljoonaa euroa ENI-rahoitusta, jonka käyttöönotto edellyttää erillisten rahoitussopimusten solmimista.

EU:n rahoitusosuus toimintalinjojen 1–3 hankkeissa vaihtelee maittain ja on Suomessa enintään 75 % tukikelpoisista kustannuksista. Toimintalinjan 4 hankkeissa EU:n rahoitusosuus on 85 % tukikelpoisista kustannuksista.

Hallinto ja rahoituksen hakeminen

Ohjelman hallintoviranomaisena toimii saksalainen Investitionsbank Schleswig-Holstein. Sihteeristön päätoimipaikka on Rostockissa ja sivupiste Riikassa.

Toimintalinjojen 1–3 rahoituksen hakemista varten järjestetään hakukierroksia. Rahoitusta hakevissa hankkeissa tulee olla kumppaneita vähintään kolmesta ohjelmaan osallistuvasta maasta. Päähakijan tulee olla EU:n jäsenmaasta tai Norjasta. Toimintalinjan 4 rahoituksen hakemista varten järjestetään erillisiä hakuja erikseen määritellyille kohdejoukoille.

Hanke-esimerkkejä

BSN / Baltic Science Network (TI 1)

Hankkeessa perustetaan Itämeren alueen korkeakoulutus-, tiede- ja tutkimuspolitiikan yhteinen koordinaatiokehikko tavoitteena tukea Eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) toteuttamista Itämeren alueella. Tavoitteena on lisätä tutkimus- ja innovaatiotyön tuloksellisuutta.

- Pääpartneri Free and Hanseatic City of Hamburg, yhteensä 15 kumppania kahdeksasta maasta, Suomesta Turun yliopisto ja Åbo Akademi
- Kokonaiskustannukset 2,9 milj. euroa, josta EU:n osuus 2,3 milj. euroa.

WAMBAF / Water management in Baltic forests (TI 2)

Hankkeen lähtökohtana on metsien ja soiden suuri merkitys Itämeren valuma-alueen maissa. Metsätalouden toimet lisäävät ravinteiden ja haitallisten aineiden kuormitusta vesistöihin ja pienvesiin. Hanke käynnistää Itämeren valuma-alueen maiden yhteistyön metsätalouden vesiensuojelun kehittämisessä. Tulosten vieminen käytäntöön on olennainen osa hanketta.

- Pääpartneri Swedish Forest Agency, yhteensä 9 kumppania viidestä maasta, Suomesta Luke ja Metsähallitus
- Kokonaiskustannukset 2,9 milj. euroa, josta EU:n osuus 2,3 milj. euroa.

NSB CoRe / North Sea Baltic connector of regions (TI 3)

Hankkeen tavoitteena on parantaa itäisen Itämeren alueella tavoitettavuutta ja tavara- ja matkustajaliikenteen kestäviä ratkaisuja alueiden ja kaupunkien näkökulmista ja niiden toimin. Hanke tuottaa yhteisen liikenteen ja aluekehityksen vision, joka yhdistää TEN-T ydinverkkokäytävän alemman tason yhteyksiin ja korostaa raja-alueiden saavutettavuutta.

- Pääpartneri Uudenmaan liitto, yhteensä 16 kumppania kuudesta maasta. Suomesta mukana myös Helsinki, Hämeenlinna, Merenkurkun neuvosto ja Techvilla Oy.
- Kokonaiskustannukset 3,3 milj. euroa, josta EU:n osuus 2,6 milj. euroa.

Lisätietoja ohjelman kotisivuilla

Pohjoinen periferia ja Arktis

Pohjoinen periferia ja Arktis -ohjelma (Northern Periphery and Arctic Programme) on yhdeksän ohjelmakumppanin välinen valtioiden välisen yhteistyön ohjelma. Nykyinen ohjelma on järjestyksessä neljäs. Kaudella 2014–2020 ohjelman arktista ulottuvuutta on vahvistettu.

OHJELMA-ALUE

Ohjelma-alueeseen kuuluu alueita Suomesta, Ruotsista, Norjasta, Skotlannista ja Irlannista sekä Pohjois-Irlanti, Islanti, Färsaaret ja Grönlanti kokonaisuudessaan. Suomesta ohjelma-alueeseen kuuluvat Lapin, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Keski-Suomen ja Keski-Pohjanmaan maakunnat. Pyrkimyksenä on saada mukaan toimijoita myös Luoteis-Venäjältä ja Koillis-Kanadasta.

Ohjelman kotisivu www.interreg-npa.eu

Ohjelman toimintalinjat

Ohjelman toimintalinjoja ja niiden erityistavoitteita ovat:

1. **Innovaatio** (lisääntynyt innovointi ja uuden teknologian siirto, lisääntynyt innovointi julkisten palvelujen tuottamisessa)
2. **Yrittäjyys** (parantuneet tukijärjestelmät pk-yrityksille, markkinoiden laajentaminen)
3. **Energia** (energiatehokkuuden ja uusiutuvien energiaratkaisujen lisääntynyt käyttö asumisessa ja julkisissa infrastruktuureissa)
4. **Kestävä kehitys** (syrjäisten ja harvaan asuttujen alueiden lisääntynyt kapasiteetti kestävään ympäristön hallinnointiin)

Rahoitus

Ohjelman EU (EAKR) -rahoitus on 50,2 miljoonaa euroa ja sitä vastaava ei-jäsenmaiden (Norja, Islanti, Grönlanti, Färsaaret) rahoitus noin 9 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus hankkeissa on 65 % tukikelpoisista kustannuksista (pk-yritysten osalta enintään 50 %).

Hallinto ja rahoituksen hakeminen

Ohjelman hallintoviranomaisena toimii ruotsalainen Västerbottenin lääninhallitus. Yhteinen sihteeristö sijaitsee Kööpenhaminassa. Kussakin kumppanimaassa on alueellinen neuvoo-antava työryhmä (RAG), joka antaa lausunnon hankehakemuksista, sekä alueellinen kontaktipiste (RCP), joka informoi ja neuvoo oman maansa hakijoita. Suomen RCP sijaitsee Lapin liiton yhteydessä.

Rahoituksen hakemista varten järjestetään hakukierroksia, joiden yhteydessä järjestetään myös Suomen valtion vastinrahoituksen haku. Rahoitusta hakevissa hankkeissa tulee olla kumppaneita vähintään kolmesta ohjelman kumppanimaasta. Hankekumppaneiksi soveltuvat sekä julkiset että yksityiset toimijat, hankkeiden vetäjiksi kuitenkin vain EU-maiden, Norjan ja Islannin julkiset toimijat.

Lisäksi voidaan jatkuvasti hakea rahoitusta ns. valmisteluhankkeisiin (Preparatory projects). Niihin ei myönnetä Suomen valtion vastinrahaa.

Hanke-esimerkkejä

Rye Connect (TI 2)

Hanke vahvistaa ohjelma-alueen nuorten yrittäjyyttä ja sen kansainvälistä potentiaalia. Keskiössä on laajempien markkinoiden ja verkostojen avaaminen omalle liiketoiminnalle ja innovaatioille. Hankkeen aikana luodaan koko alueen kattava väylä nuorten omien liikeideoiden ja innovaatioiden sekä potentiaalin maksimoimiseksi, sisältäen oikea-aikaista asiantuntija- ja sijoittajaosaamista.

- Pääpartneri Kajaanin ammattikorkeakoulu, yhteensä 4 kumppania kolmesta maasta
- Kokonaisbudjetti 1,8 milj.euroa, josta EU:n osuus 0,9 milj.euroa.

e-Lighthouse (TI 3)

Hankkeessa pyritään lisäämään energian säästöä vaikuttamalla rakennusten korjausrakentamiseen, uudisrakentamisen parempaan laatuun, valaistuksen tehostamiseen ja jätteiden hyötykäyttöön. Hankekonsortio on muodostettu osallistuvien maiden keskeisistä Covenant of Mayors –energiesästä-kampanjaan sitoutuneista kaupungeista. Hankkeen tuloksena syntyy käsikirja ja opas kestäväin kehityksen ja uusiutuvien energiamuotojen käytöstä kunnallisella sektorilla.

- Pääpartneri Oulun ammattikorkeakoulu, yhteensä 10 kumppania kuudesta maasta
- Kokonaisbudjetti 2,0 milj.euroa, josta EU:n osuus 1,3 milj.euroa.

REGINA (TI 4)

Hankkeen kohdealueena ovat erityisesti harvaan asutut alueet, joilla on käynnissä suurinvestointeja. Alueille ja kunnille on usein haasteellista löytää oikeita ratkaisutapoja investointien aiheuttamien haasteiden ja mahdollisuuksien tasapainottamiseksi. Hankkeessa halutaan edistää uudenlaisen toimintamallin kehittymistä, jossa TKI -organisaatiot ja alueelliset/paikalliset kehitysorganisaatiot yhdessä hakevat ratkaisuja.

- Pääpartneri Nordregio, yhteensä 12 kumppania viidestä maasta, Suomesta mukana Sodankylän kunta ja Lapin yliopisto
- Kokonaisbudjetti 2,0 milj.euroa, josta EU:n osuus 1,2 milj.euroa.

Lisätietoja ohjelman kotisivuilla

INTERREG EUROPE

INTERREG EUROPE -ohjelma tukee julkisten ja julkisluonteisten viranomaisten yhteistyötä aluekehityksen tavoitteiden ja ohjelmatyön vaikuttavuuden parantamiseksi. Se tarjoaa eri puolilla Eurooppaa sijaitseville organisaatioille mahdollisuuden vaihtaa kokemuksia ja näkemyksiä julkisten politiikkojen toimivuudesta. Ohjelma on jatkoa kauden 2007–2013 INTERREG IVC -ohjelmalle.

Ohjelma-alue

Ohjelma-alue kattaa koko EU:n. Lisäksi Norja ja Sveitsi osallistuvat ohjelman toteuttamiseen.

Ohjelman toimintalinjat

1. Tutkimus, teknologian kehittäminen ja innovaatiot
2. Pk-yritysten kilpailukyky
3. Vähähiilinen talous
4. Ympäristö ja luonnonvarojen käytön tehokkuus

Ohjelmasta rahoitetaan kahdentyyppisiä hankkeita:

1. alueiden väliset yhteistyöhankkeet (noin 95 % ohjelman hankerahoituksesta)
2. kullekin neljälle toimintalinjalle perustettavat osaamisalustat

Rahoitus

Ohjelman EU (EAKR) rahoitus on 359,3 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus hankkeissa on julkisilla ja julkisluonteisilla toimijoilla 85 % ja yksityisillä voittoa tuottamattomilla toimijoilla 75 % tukikelpoisista kustannuksista. Norja ja Sveitsi rahoittavat ohjelmaa kumpikin noin 3 miljoonalla eurolla.

Hallinto ja rahoituksen hakeminen

Ohjelman hallintoviranomaisena toimii ranskalainen Conseil Régional Nord – Pas de Calais. Ohjelmasihteeristö sijaitsee hallintoviranomaisen yhteydessä Lillessä.

Rahoituksen hakemista varten järjestetään avoimia hakuja. Rahoitusta hakevissa hankkeissa tulee olla kumppaneita vähintään kolmesta maasta, joista vähintään kahden kumppanin tulee olla EU-maasta ja jota rahoitetaan Interreg Europe -ohjelmasta.

Ohjelman kotisivu www.interregeurope.eu

INTERREG EUROPE

Hanke-esimerkkejä

Industrial Symbiosis for Regional Sustainable Growth and a Resource Efficient Circular Economy (SYMBI)

SYMBI:n yleinen tavoite on vahvistaa alueiden kykyä kestäväen talouden rakentamisessa sekä ympäristöön liittyvien haasteiden ja ilmastomuutoksen hallinnassa. SYMBI tukee resurssiviisaam-paan talouteen siirtymistä teollisten symbioosien avulla. Tämä tapahtuu vahvistamalla alueiden vä-lisiä synergioita liittyen jäte- ja energiahuollon tehostamiseen ja sivutuotteiden käyttämiseen vaih-toehtoisina raaka-aineina.

- Hankkeen kumppanimaat ovat Espanja, Puola, Italia, Slovenia, Kreikka, Unkari ja Suomi. Hankkeen pääkumppani on Espanjasta (Foundation FUNDECYT Scientific and Technological Park of Extremadura). Suomesta kumppaneina ovat Hämeen liitto ja Hämeen ammattikorkeakoulu.
- Kokonaisbudjetti on noin 1,6 miljoonaa euroa, josta EU:lta noin 1,36 miljoonaa euroa.
- Lisätietoja Suomessa: arto.saarinen@hame.fi

Building Innovative Food Value Chains in Regions (NICHE)

NICHE-hankkeen tavoitteena on edistää ruokaketujen innovatiivisuutta alueilla, joilla elintarvike-ala on kärkiteema.

Yhteisiä tekijöitä hankekumppaneille ovat elintarvikealan tärkeys alueelle, tutkimuksen ja innovaatioiden lisääminen alalla, jossa on kasvumahdollisuuksia, sekä halu oppia ja jakaa kokemuksia muiden Eurooppalaisen alueiden kanssa.

Hankkeessa pyritään vaikuttamaan maakuntastrategian osioon, joka sisältää kestävät ruokajärjestelmät ja biotalouden uudet ratkaisut. Lisäksi tarkoituksena on alueellisten ja paikallisten hyvien käytäntöjen ja strategiatoimenpiteiden tunnistaminen, analysointi, levittäminen ja monistaminen.

- Hankkeen kumppanimaat ovat Romania, Irlanti, Iso-Britannia, Viro, Puola, Kreikka ja Suomi. Hankkeen pääkumppani on Romaniasta (Länsi-Romanian aluetoimisto). Suomesta kumppanina on Etelä-Pohjanmaan liitto.
- Kokonaisbudjetti on noin 1,3 miljoonaa euroa, josta EU:lta noin 1,1 miljoonaa euroa.
- Lisätietoja Suomessa: sanna.inkeri@etela-pohjanmaa.fi

INTERACT III

INTERACT III on ensisijaisesti EAY -ohjelmien toteuttamista ja toiminnan kehittämistä tukeva kokemustenvaihto-ohjelma. Tietyin osin INTERACT III -ohjelma tukee myös ENI CBC -ohjelmia. Tavoitteena on tarjota tukea em. ohjelmien parissa työskenteleville toimijoille, jotta ohjelmia voitaisiin toteuttaa entistä vaikuttavammin ja tehokkaammin.

Ohjelma-alue

INTERACT III kattaa koko EU:n. Lisäksi Norja ja Sveitsi osallistuvat ohjelman toteuttamiseen.

Ohjelman tavoitteet

- parantaa EAY-tavoitteen ohjelmien hallintoa ja valvontaa
- parantaa EAY-tavoitteen ohjelmien tulosten hyödynnettävyyttä
- parantaa yhteistyötä innovatiivisten lähestymistapojen toteuttamiseksi rakennerahasto-ohjelmissa

Rahoitus

Ohjelman julkinen rahoitus ohjelmakaudella on yhteensä 46,3 miljoonaa euroa, josta EU-rahoituksen osuus noin 39,3 miljoonaa euroa.

Hallinto

Hallintoviranomaisena toimii Bratislavan aluehallinto Slovakiassa. Pääsihteeristö sijaitsee hallintoviranomaisen yhteydessä Bratislavassa. Ohjelmalla on neljä alueellista toimipistettä: Turku, Viborg (Tanska), Wien (Itävalta) ja Valencia (Espanja). Turun toimipiste sijaitsee Varsinais-Suomen ELY-keskuksen yhteydessä.

Ohjelman kotisivu www.interact-eu.net

Turun toimipiste ip.turku@interact-eu.net

URBACT III

URBACT III -ohjelman tavoitteena on kokemustenvaihtoverkostojen kautta koota ja levittää kaupunkien kehittämisen hyviä kokemuksia, lisätä kaupunkien keskinäistä oppimista ja vahvistaa kaupunkien kehittämisosaamista. Ohjelma on kaupungeille väline osallistua verkostoitumiseen ja kokemustenvaihtoon kaupunkikehityksen eri teemoista muiden eurooppalaisten kaupunkien kanssa.

Ohjelma-alue

Ohjelmassa ovat mukana EU:n jäsenvaltiot sekä Norja ja Sveitsi.

Ohjelman tavoitteet ja teemat

1. Vahvistaa kaupunkien kykyä ja osaamista tehdä kestävästä kaupunkipolitiikkaa ja toteuttaa kaupunkikehittämistä integroidulla ja osallistavalla tavalla,
2. Kehittää kestävien kaupunkistrategioiden ja toimintaohjelmien valmistelun laatua,
3. Parantaa kestävien kaupunkistrategioiden ja toimintaohjelmien toteuttamista,
4. Helpottaa kehittäjille ja poliitikoille tarjolla olevan temaat-tisen kaupunkitiedon saatavuutta ja tietotaidon jakamista kestävästä kaupunkikehittämisestä.

Ohjelman pääteemat, joiden ympärille yhteistyöverkostoja muodostetaan, ovat yhtenäinen kaupunkikehittäminen, talous, ympäristö, hallinto ja inklusio.

Rahoitus

Ohjelman julkinen rahoitus ohjelmakaudella on yhteensä 96,3 miljoonaa euroa, josta EU-rahoituksen osuus 74,3 miljoonaa euroa. Lisäksi Norja ja Sveitsi osallistuvat ohjelman rahoittamiseen. EU:n rahoitusosuus kehittyneillä alueilla (ml. Suomi) on 70 % tukikelpoisista kustannuksista.

Hallinto

Ohjelman hallintoviranomaisena toimii Ranskan asunto- ja alueellisen tasa-arvon ministeriön yhteydessä oleva CGET -yksikkö. Myös ohjelmasihteeristö sijaitsee Ranskassa. Sihteeristö on asettanut kansallisia infopisteitä (NUP). Suomen infopiste toimii Itä-Suomen yliopiston alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatian yhteydessä.

Rahoituksen hakemista varten järjestetään avoimia hakuja, joista tiedotetaan ohjelman kotisivuilla.

Ohjelman kotisivu <http://urbact.eu>

ESPON 2020

ESPON 2020 -ohjelma (European Observation Network for Territorial Development and Cohesion) on alueellisen tiedon tuottamiseen ja tutkimukseen keskittyvä ohjelma. Ohjelma tukee EU:n koheesiopolitiikan, muiden sektoripolitiikkojen ja ohjelmien toteutusta tuottamalla, analysoimalla ja jakamalla unionin alueen tasapainoiseen kehitykseen liittyvää tutkimus- ja muuta tietoa.

Ohjelma-alue

Ohjelmassa ovat mukana EU:n jäsenvaltiot sekä Norja, Islanti, Sveitsi ja Liechtenstein.

Ohjelman tavoitteet ja teemat

- Alueelliseen kehitykseen liittyvän soveltavan tutkimuksen ja analyysien tuottaminen (52 % rahoituksesta)
- Kohdennetut analyysit, tehokas tiedon siirto ja hyödyntäminen (21 % rahoituksesta)
- Tehostettu alueellisen tiedon keruu ja työkalut analyysien tuottamiseksi (12 % rahoituksesta)
- Tiedon levittäminen ja viestintä (15 % rahoituksesta)
- Vaikuttava ja tehokas toimeenpano (6 % rahoituksesta)

Ohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota alueellisen tiedon hyödyntämiseen eri sektoreiden ja aluetasojen politiikkavalmistelussa ja toimeenpanossa.

Rahoitus

Ohjelman julkinen rahoitus ohjelmakaudella on yhteensä 48,7 miljoonaa euroa, josta EU-rahoituksen osuus 41,4 miljoonaa euroa. Lisäksi Norja, Islanti, Sveitsi ja Liechtenstein osallistuvat ohjelman rahoittamiseen.

Hallinto

Ohjelman hallintoviranomainen sijaitsee Luxemburgissa. Suomen kansallinen yhteyspiste toimii työ- ja elinkeinoministeriössä. Lisätietoja [hanna-maria.urjankangas\(at\)tem.fi](mailto:hanna-maria.urjankangas(at)tem.fi).

Ohjelman toteuttamista varten on perustettu Eurooppalainen alueellisen yhteistyön yhtymä (ESPON EGTC), joka toimii tuensaajana ja hankkii toteuttajat ostopalveluna.

Ohjelman kotisivut www.espon.eu

Euroopan naapuruusvälineen rajayhteistyöohjelmat 2014–2020 (ENI CBC)

Euroopan naapuruusväline (ENI, European Neighbourhood Instrument) on Euroopan naapuruuspolitiikan (ENP, European Neighbourhood Policy) rahoitusväline. Sen kohdemaita ovat naapuruuspolitiikan kumppanimaat ja Venäjä. Välineellä tuetaan mm. rajat ylittävää yhteistyötä (ENI CBC, European Neighbourhood Instrument Cross-Border Co-operation). Suomi osallistuu kolmen ENI CBC -ohjelman toteuttamiseen:

- Kolarctic (Suomi-Ruotsi-Norja-Venäjä)
- Karelia (Suomi ja Venäjä)
- Kaakkois-Suomi – Venäjä (Suomi ja Venäjä)

Lähtökohtana näille ohjelmille olivat Suomen itärajalla kaudella 2007–2013 toteutetut ENPI CBC-ohjelmat (European Neighbourhood and Partnership Instrument Cross-Border Co-operation).

ENI CBC –yhteistyöllä on kolme (3) strategista päätavoitetta:

1. Taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen tukeminen raja-alueilla
2. Yhteisiin haasteisiin vastaaminen (esim. ympäristökysymykset, terveys, rikollisuuden torjunta)
3. Ihmisten, tavaroiden ja pääoman liikkuvuuden turvaaminen ja edistäminen

Ihmisten väliset suorat yhteydet (”People-to-people”-yhteistyö) on horisontaalinen tavoite, jolla tuetaan em. kolmea strategista päätavoitetta.

ENI CBC -ohjelma-alueista sovittiin ao. maiden ja Euroopan komission välisissä neuvotteluissa. Ohjelmiin osallistuvat maat ja alueet määrittivät ohjelmien sisällöt EU-asetusten antamissa puitteissa. Euroopan komissio hyväksyi ohjelmat joulukuussa 2015. Ohjelmien täytäntöönpanon aloittaminen edellyttää vielä ohjelmakohtaisia rahoitussopimuksia, jotka allekirjoitetaan vuoden 2016 loppuun mennessä.

Ohjelmien rahoitus

Euroopan komissio on vahvistanut Suomen ja Venäjän välisille yhteisille toimintaohjelmille tulevan ENI-rahoituksen kokonaismääräksi ohjelmakaudelle 2014–2020 seuraavat ohjelmakohtaiset luvut:

- Kolarctic: 24,7 miljoonaa euroa,
- Karelia: 21,5 miljoonaa euroa,
- Kaakkois-Suomi – Venäjä: 36,2 miljoonaa euroa.

EU:n vahvistettu rahoitus näille ohjelmille on siis yhteensä 82,4 miljoonaa euroa. Lisäksi vuosille 2018–2020 saattaa ohjelmien etenemisen ja komission vuoden 2017 väliarviointien perusteella tulla lisärahoitusta 55,6 miljoonaa euroa (Kolarctic 20,7 miljoonaa euroa, Karelia 16,2 miljoonaa euroa ja Kaakkois-Suomi – Venäjä 18,7 miljoonaa euroa).

EU:n rahoitukseen voidaan rinnastaa Norjan valtion Kolarctic-ohjelmalle osoittamat 7 miljoonaa euroa. Näillä varoilla ja niitä

Taulukko 2: ENI CBC -ohjelmien rahoitukset eri alueilla (Miljoonaa euroa)

ENI CBC -ohjelma	EU:n rahoitus	Venäjän rahoitus	Suomen/Ruotsin rahoitus	Norjan rahoitus	Rahoitus yhteensä
Kolarctic	24,7	12,4	12,4	14	63,4
Karelia	21,5	10,8	10,8		43
Kaakkois-Suomi-Venäjä	36,2	18,1	18,1		72,3
Yhteensä	82,4	41,3	41,3	14	178,7

vastaavalla yhtä suurella Norjan alueiden vastinrahoituksella voidaan rahoittaa norjalaisten toimijoiden osallistumista ohjelman puitteissa toteutettaviin hankkeisiin. EU:n tukea ei voida myöntää norjalaisille tuensaajille eikä Norjan ja Venäjän kahdenvälisiin hankkeisiin.

Ohjelmiin osallistuvat EU:n jäsenvaltiot ja Venäjän Federaatio ovat sopineet osoittavansa ohjelmille valtion vastinrahoitusta joka on yhteensä yhtä suuri kuin EU:n rahoitusosuus. Ohjelmien vahvistettu rahoituskehys muodostuu täten taulukon 2 mukaisesti.

Hallinto ja hankkeiden valinta

ENI CBC -ohjelmissa sovelletaan ohjelmakauden 2007–2013 tapaan ns. hajautettua hallintomallia. Yhteisesti sovittu hallintoviranomainen on vastuussa ohjelman hallinnoinnista ja toteutuksesta. Kolarctic-ohjelmassa hallintoviranomaisena toimii Lapin liitto, Karelia-ohjelmassa Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Kaakkois-Suomi – Venäjä -ohjelmassa Etelä-Karjalan liitto.

EU:n rahoitus maksetaan komissiosta suoraan hallintoviranomaiselle. Ohjelmien hallintoviranomaiset hallinnoivat myös Suomen ja Venäjän kansallista rahoitusosuutta. Ruotsi ja Norja myöntävät oman kansallisen rahoituksensa suoraan omille toimijoilleen.

Seurantakomitea on keskeinen elin ohjelmien toteutuksessa. Komiteassa on yhtä monta jäsentä kaikista ohjelmaan osallistuvista maista. Jäsenet edustavat ohjelma-alueita ja ohjelmiin osallistuvien valtioiden keskushallintoja. Euroopan komission edustaja kutsutaan kokouksiin neuvonantajan ominaisuudessa.

Seurantakomitea nimittää Karelia- ja Kaakkois-Suomi – Venäjä -ohjelmissa valintakomitean, joka valmistelee esityksen rahoitettavien hankkeiden sopivuudesta ohjelmaan sekä EU-rahoituksen myöntämisestä. Valintakomiteassa on seurantakomitean tapaan yhtä monta jäsentä kaikista ohjelmaan osallistuvista maista. Valintakomitean jäsenet edustavat alueiden organisaatioita ja kansallisia viranomaisia.

Seurantakomitea tekee lopulliset päätökset hankkeiden valinnasta rahoitettavaksi vahvistamalla valintakomitean esityksen. Päätökset seurantakomiteassa ja valintakomiteassa tehdään yksimielisesti.

Kolarctic-ohjelman seurantakomitea nimittää jokaiseen ohjelmaan osallistuvaan maahan arviointiryhmän (Regional Assessor Group, RAG). Nämä neljä ryhmää arvioivat kaikki hakemuksissa esitetyt hankesuunnitelmat ja niiden sopivuuden ohjelmaan, sekä tekevät esityksensä ohjelman rahoituksen myöntämisestä. Seurantakomitea tekee lopulliset päätökset rahoitettavien hankkeiden valinnasta. Arviointiryhmät ja seurantakomitea tekevät päätöksensä yksimielisesti.

Hankkeet ja hakijat

ENI CBC -ohjelmista rahoitettavissa hankkeissa tulee olla kumppaneita sekä EU:n jäsenvaltiosta että Venäjältä. Kumppanuusvaatimukset vaihtelevat ohjelmittain. Jokaisella hankkeella tulee olla pääpartneri, joka jättää hakemuksen, tekee tukisopimuksen kaikkien kumppanien puolesta ja jolla on yleisvastuu hankkeen toteuttamisesta ja raportoinnista. Kumppaneiden juridista asemaa koskevat vaatimukset tulee varmistaa ao. ohjelmalta.

Kansallinen rahoitus

EU-rahoituksen lisäksi ENI CBC -hankkeisiin osoitetaan myös kansallista rahoitusta (valtion vastinrahoitus, kumppanin oma rahoitus). Suomessa on varattu koko ohjelmakaudelle valtion vastinrahaa ENI CBC -ohjelmille. Raha on budjetoitu valtion talousarviossa työ- ja elinkeinoministeriön momentille ja se osoitetaan vuosittain ohjelmien hallintoviranomaisen käyttöön. Valtion vastinrahaa haetaan samanaikaisesti EU-rahoituksen kanssa hallintoviranomaisen antamien ohjeiden mukaisesti. Tiedot rahoituksen hakemisesta noudatettavasta menettelystä saa kunkin ohjelman kotisivuilta.

Kolarctic

Kolarctic-ohjelman yleistavoitteena on edistää taloudellista toimintakykyä ja lisätä vetovoimaa alueella, jossa asukkaat ja matkailijat nauttivat arktisesta luonnosta, ja jossa luonnonvaroja käytetään kestävällä tavalla.

OHJELMA-ALUE

Ohjelman ydinalueeseen kuuluu Suomen, Ruotsin, Norjan sekä Venäjän Federaation pohjoisia alueita. Suomesta alueeseen kuuluu Lappi, Ruotsista Norrbottenin lääni, Norjasta Finnmarkin, Tromssan ja Nordlandin läänit ja Venäjältä Murmanskin ja Arkangelin alueet sekä Nenetsian autonominen alue. Liitännäis-alueita ovat Suomessa Pohjois-Pohjanmaa, Ruotsissa Västerbotten ja Venäjällä Komin tasavalta ja Karjalan tasavalta. Lisäksi Pietarin kaupunki merkittävänä talous- ja kulttuurikeskuksena on tukikelpoinen.

Ohjelman kotisivu www.kolarctic.fi

Ohjelman toimintalinjat

Ohjelman toimintalinjoja ja niiden erityistavoitteita ovat:

1. **Arktisen talouselämän, luonnon ja ympäristön elinvoimaisuus.** Toimintalinjan tavoite on kehittää elinvoimaista talouselämää ja parantaa elämänlaatua kasvattamalla alueen vetovoimaa ja huolehtimalla luonnon monimuotoisuudesta ja luonnonvarojen kestävästä käytöstä.
2. **Ihmisten, tavaroiden ja tiedon sujuva liikkuminen.** Toimintalinjan tavoite on parantaa liikenteen ja logistiikan sujuvuutta, toimivuutta, tehokkuutta ja turvallisuutta, sekä helpottaa ihmisten, tavaroiden ja tiedon sujuvaa liikkumista rajojen yli ohjelma-alueella.

Rahoitus

Ohjelman julkinen rahoitus ohjelmakaudella on yhteensä 63,4 miljoonaa euroa, josta EU-rahoituksen osuus on 24,7 miljoonaa euroa. Ohjelmaan osallistuvat EU-valtiot (Suomi ja Ruotsi) ja Venäjän Federaatio osallistuvat ohjelman rahoitukseen yhteensä 24,7 miljoonalla eurolla (50 % + 50 %). Norjan rahoitus ohjelmalle on 14 miljoonaa euroa.

Hallinto ja rahoituksen hakeminen

Ohjelman hallintoviranomaisena toimii Lapin liitto Rovaniemellä. Ohjelmalla on sivutoimipisteet Norrbottenin lääninhallituksessa Luulajassa sekä Finnmarkin maakuntahallinnossa Vesisaarella. Myös Luoteis-Venäjälle perustetaan sivutoimipisteitä.

Hankkeissa tulee olla vähintään yksi kumppani EU-maasta ja yksi kumppani Venäjältä. Tietoja rahoituksen hakemisesta saa ohjelman verkkosivuilla kullekin hakukierrokselle julkais-tavasta hakuoppaasta. Ohjelman ensimmäinen hakukierros avataan vuoden 2017 alussa. Sen jälkeen hakukierroksia toteute-taan kaksi vuodessa vuoden 2020 loppuun saakka.

Karelia

Karelia-ohjelman yleistavoitteena on tehdä ohjelma-alueesta houkutteleva elin-, työskentely- ja liiketoimintaympäristö. Ohjelma antaa panoksensa aluekehitykselle rahoittamalla rajanylittäviä yhteistyöhankkeita, jotka hyödyttävät alueita ja toimijoita rajan molemmilla puolilla. Ohjelma voi toimia myös laajempien kehityshankkeiden ja -kokonaisuuksien käynnistäjänä.

OHJELMA-ALUE

Ohjelman ydinalueeseen kuuluvat Suomessa Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu ja Pohjois-Karjala sekä Venäjällä Karjalan tasavalta. Liitännäisalueita ovat Suomessa Pohjois-Savo, Lappi, Etelä-Savo ja Etelä-Karjala sekä Venäjällä Leningradin, Murmanskin ja Arkangelin alueet. Näiden lisäksi Helsinki, Pietari ja Moskova, merkittävänä talous- ja kulttuurikeskuksina ovat tukikelpoisia.

Ohjelman kotisivu www.kareliacbc.fi

Ohjelman toimintalinjat

Ohjelman toimintalinjoja ja niiden erityistavoitteita ovat:

1. **Kasvava rajanylittävä yritysysteistyö (EU-rahoitus 5,0 milj. euroa).** Toimintalinjan tavoitteena on kehittää rajanylittävää yritysysteistyötä ja luoda uusia työmahdollisuuksia ohjelma-alueen nykyisille ja tuleville asukkaille, erityisesti nuorille.
2. **Houkutteleva kulttuuriympäristö (EU-rahoitus 2,6 milj. euroa).** Toimintalinjan tavoitteena on edesauttaa kestävien ja monipuolisten kulttuuripalveluiden kehittämistä.
3. **Puhdas ja miellyttävä elinympäristö (EU-rahoitus 4,4 milj. euroa).** Toimintalinjan tavoitteena on parantaa ihmisten asuin- ja työympäristöä.
4. **Toimivat rajanylitykset (EU-rahoitus 6,5 milj. euroa).** Toimintalinjan tavoitteena on poistaa pullonkauloja ohjelma-alueen kansainvälisiltä rajanylityspaikoilta ja parantaa niiden turvallisuutta, ja näin mahdollistaa sujuva matkustaminen ja tavaroiden kuljetus rajan yli.

Rahoitus

Ohjelman julkinen rahoitus ohjelmakaudella on yhteensä 43,0 miljoonaa euroa, josta EU-rahoituksen osuus on 21,5 miljoonaa euroa. Suomi ja Venäjä osallistuvat ohjelman rahoitukseen yhteensä 21,5 miljoonalla eurolla (50 % + 50 %).

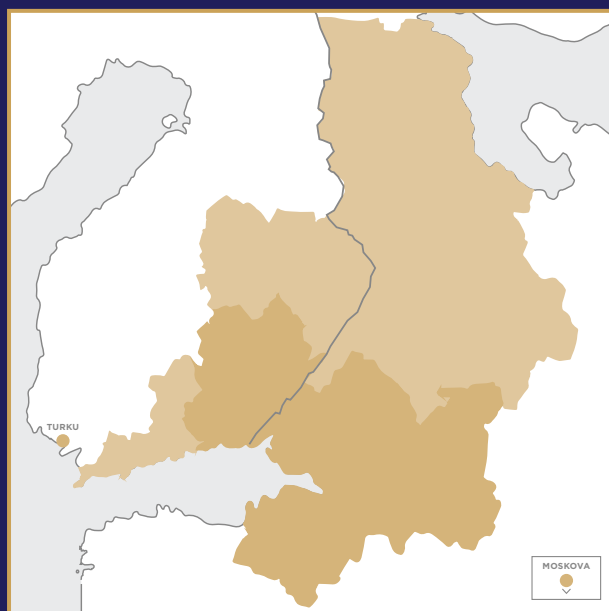
Hallinto ja rahoituksen hakeminen

Ohjelman hallintoviranomaisena toimii Pohjois-Pohjanmaan liitto. Ohjelmalla on sivutoimipiste Petroskoissa.

Hankkeessa tulee olla toimijoita sekä Suomesta että Venäjältä: Pääpartnerin lisäksi hankkeessa on oltava vähintään yksi partneri. Kaikkien hankkeiden on ensisijaisesti kohdennuttava varsinaiselle ohjelma-alueelle. Tietoja rahoituksen hakemisesta saa ohjelman kotisivuilla kullekin hakukierrokselle julkais-tavasta hakuoppaasta. Ohjelman ensimmäinen hakukierros avataan vuoden 2017 alussa. Seuraavat hakukierrokset avataan alustavan suunnitelman mukaan vuosina 2018 ja 2019.

Kaakkois-Suomi – Venäjä

Kaakkois-Suomi – Venäjä -ohjelman yleistavoitteena on edesauttaa taloudellista ja sosiaalista kehitystä, lieventää yhteisiä haasteita ja edistää alueellisesti tärkeiden toimijoiden liikkuvuutta parantaakseen rajat ylittävää yhteistyötä ja kestäviä edellytyksiä ohjelma-alueella.

OHJELMA-ALUE

Ohjelman ydinalueeseen kuuluu Suomessa Etelä-Karjala, Etelä-Savo ja Kymenlaakso sekä Venäjällä Pietarin kaupunki ja Leningradin alue. Liitännäisalueita ovat Suomessa Uusimaa, Päijät-Häme, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala ja Venäjällä Karjalan tasavalta. Näiden lisäksi Turku ja Moskova, merkittävänä talous- ja kulttuurikeskuksina ovat tukikelpoisia.

Ohjelman kotisivu www.southeastfinrusnpi.fi tai www.sefrcbc.fi Twitter [@sefinruscbc](https://twitter.com/sefinruscbc)

Ohjelman toimintalinjat

Ohjelman toimintalinjoja ja niiden erityistavoitteita ovat:

1. **Elävä, aktiivinen ja kilpailukykyinen talous (EU-rahoitus 9,3 miljoonaa euroa).** Toimintalinjan tavoite on kehittää ja edistää tietopohjaista, innovatiivista taloutta ja hyödyntää alueen sijaintia vahvistamalla PK-yritysten toimintaympäristöä. Toimintalinjalla tuetaan myös uusien yritysten perustamista ja mahdollistetaan pienten ja keskusuurten yritysten pääsyä kansainvälisille markkinoille.
2. **Innovatiivinen, ammattitaitoinen ja koulutettu alue (EU-rahoitus 4,6 miljoonaa euroa).** Toimintalinjan tavoite on edistää ja tukea koulutusta ja tutkimusta sekä teknologista kehitystä ja innovaatioiden syntymistä.
3. **Houkutteleva, hyvinvoiva ympäristö ja alue (EU-rahoitus 7,8 miljoonaa euroa).** Toimintalinjan tavoite on tukea ympäristönsuojelun, ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen edistämiseen liittyviä toimenpiteitä.
4. **Helposti saavutettava ja yhteyksiltään hyvä alue (EU-rahoitus 10,8 miljoonaa euroa).** Toimintalinjan tavoite on rajojen hallinnan ja rajaturvallisuuden edistäminen ohjelma-alueella.

Rahoitus

Ohjelman julkinen rahoitus ohjelmakaudella on yhteensä 72,3 miljoonaa euroa, josta EU-rahoituksen osuus on 36,2 miljoonaa euroa. Suomi ja Venäjä osallistuvat ohjelman rahoitukseen yhteensä 36,2 miljoonalla eurolla (50 % + 50 %).

Hallinto ja rahoituksen hakeminen

Ohjelman hallintoviranomaisena toimii Etelä-Karjalan liitto. Ohjelmalla on sivutoimipiste Pietarissa.

Hankkeissa tulee olla päähakija ja kumppaneita sekä Suomesta että Venäjältä. Hanketoiminnan hyödyn tulee ensisijaisesti ohjautua ohjelman ydinalueelle. Rahoitushaun ajankohdista tiedotetaan ohjelman kotisivuilla ja muissa viestintäkanavissa. Ohjelman ensimmäinen hakukierros avataan vuoden 2017 alussa.

Lyhyesti

Kansallisten aluekehittämisohjelmien lisäksi Euroopan unioni rahoittaa myös rajat ylittävää alueellista yhteistyötä unionin sisä- ja ulkorajoilla. Ohjelmakaudella 2014-2020 Suomi osallistuu yhdeksän sisärajaohjelman (EAY/INTERREG) ja kolmen ulkorajaohjelman (ENI CBC) toteuttamiseen. Tässä esitteessä esitellään kaikki nämä kaksitoista ohjelmaa sekä joitakin esimerkkejä hyväksytyistä hankkeista.

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet